

Bodembeheer van de Toekomst
Bouwstenen voor het omgevingsplan

Voorbeeldregels voormalige stortplaatsen in het Omgevingsplan

(versie oktober 2021)

INTRODUCTIE

Casco

De voorbeeldregels over deze activiteit zijn in de structuur van het Casco gezet. De gemeente kan uiteraard hiervan afwijken en zelf bepalen of deze structuur ook voor het eigen omgevingsplan wordt gebruikt en waar de regels worden geplaatst.

In veel gemeenten bevinden zich voormalige stortplaatsen die soms niet bekend zijn. Er is geen aanwijsbare problematiek, zoals stortmateriaal dat op het maaiveld ligt, en het gebruik is extensief (bijvoorbeeld veeweide, natuur). Als er ook geen ontwikkelingen te verwachten zijn, zal de aanleiding om regels te stellen in het omgevingsplan beperkt zijn. Wel zou de gemeente in dat geval kunnen kiezen voor een minimale set aan regels om de kenbaarheid van de locatie van de voormalige stortplaats te verbeteren en een goede bodem- en grondwaterkwaliteit zeker te stellen. Als er wel ontwikkelingen zijn te voorzien, bijvoorbeeld vanwege de behoefte om woningen te realiseren of uitbreiding van de recreatiemogelijkheden, kunnen, afhankelijk van de voorziene ontwikkelingen, verschillende sets aan regels worden opgenomen in het omgevingsplan. Die regels kunnen bijvoorbeeld gaan over het gebruik van de locatie voor hardloophwedstrijden. Ook kan worden gedacht aan het ontwikkelen van de locatie tot golfbaan.

De activiteiten op en in voormalige stortplaatsen kunnen vallen onder algemene regels in het Bal over saneren van de bodem of graven in verontreinigde bodem. Daarnaast kan de gemeente de regels in de bruidsschat die gaan over activiteiten op een locatie met historische bodemverontreiniging (artikel 22.132) ook van toepassing te verklaren op de locatie van de voormalige stortplaats. Hiervoor is geen voorbeeldregel opgenomen. Die bruidsschatregel is nu alleen van toepassing op locaties waarvoor op grond van de Wet bodembescherming een beschikking ernst, geen spoed is genomen. Degene die een activiteit verricht op zo'n locatie moet de maatregelen nemen die redelijkerwijs kunnen worden verlangd om verdere verontreiniging van de bodem te voorkomen of te beperken of, – als dat redelijkerwijs mogelijk is in samenhang met de activiteit die wordt verricht, ongedaan te maken.

Zie verder module IX van de Staalkaart Aanvullingsbesluit bodem in het omgevingsplan. De voorbeeldregels van die module zouden in aangepaste vorm kunnen worden opgenomen in de regels over voormalige stortplaatsen. Daarnaast zouden de voorbeeldregels van module V (graven in bodem) van overeenkomstige toepassing kunnen worden verklaard op het graven in stortmateriaal op of in een voormalige stortplaats.

VOORBEELDREGELS

Hoofdstuk 4 Aanwijzingen in de fysieke leefomgeving

Afdeling 4.1 Gebieden

Artikel 4.x (aanwijzing en geometrische begrenzing van voormalige stortplaatsen)

Er zijn 'locaties voormalige stortplaatsen' waar de regels van afdeling 5.3 over activiteiten op of in een voormalige stortplaats van toepassing zijn.

Met dit artikel wordt het werkingsgebied aangewezen waar de regels over activiteiten op of in een voormalige stortplaats in afdeling 5.3 gelden. Het gaat om de locaties van voormalige stortplaatsen. Een 'voormalige stortplaats' is in bijlage I omschreven als een stortplaats waar voor 1 september 1996 het storten is beëindigd. Een stortplaats is in de bijlage bij de Omgevingswet omschreven als terrein waar afvalstoffen worden gestort, of het gedeelte van een terrein waar afvalstoffen worden gestort als op het terrein niet alleen afvalstoffen worden gestort.

Als tussen de voormalige stortplaatsen binnen de gemeente onderscheid moet worden gemaakt, bijvoorbeeld vanwege de grote verschillen in het aanwezige stortmateriaal of de aard van de afdekkingen, zou onderscheid kunnen worden gemaakt tussen de verschillende locaties. Iedere locatie zou dan een aparte naam kunnen krijgen met een eigen werkingsgebied waarvoor specifieke regels gelden die zijn opgenomen in afdeling 5.3. Ook zouden vergelijkbare voormalige stortplaatsen kunnen worden ingedeeld in verschillende categorieën. In dat geval krijgt iedere categorie een eigen werkingsgebied waaraan de regels worden gekoppeld die zijn opgenomen in afdeling 5.3.

De voormalige stortplaatsen die het betreft zijn als geometrisch informatieobject opgenomen in bijlage II bij dit omgevingsplan.

Hoofdstuk 5 Activiteiten

Afdeling 5.2 Benutten van de fysieke leefomgeving

Artikel 5.2.x (toedeling van functies aan locaties)

De gronden die zijn toegedeeld aan de functie 'voormalige stortplaats' worden uitsluitend gebruikt voor:

- a. recreatie;
- b. sportactiviteiten, waarbij geen graafwerkzaamheden plaatsvinden en geen voorwerpen in de bodem worden geplaatst;
- c. (...)

Volgens artikel 2.4 Omgevingswet moet voor het hele grondgebied van de gemeente één omgevingsplan worden opgesteld met regels over de fysieke leefomgeving. Die regels kunnen worden gesteld over activiteiten die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving (artikel 4.1 Ow). Die regels moeten worden gesteld met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties (artikel 4.2 Ow).

Een evenwichtige toedeling van functies aan locaties kan op verschillende manieren worden bereikt. Daarbij is het niet per se nodig om de verschillende functies (wonen, industrie, horeca, agrarisch, recreatie, monument etc.) in het omgevingsplan toe te delen aan locaties (in het huidige jargon 'de bestemmingen') en daaraan (specifieke) regels te koppelen. Een evenwichtige toedeling kan ook worden bereikt met (algemene) regels over activiteiten en die regels te koppelen aan bepaalde werkingsgebieden.

Als de gemeente ervoor kiest om het onderwerp 'voormalige stortplaatsen' te reguleren via het toedelen van functies aan locaties, kan ze gebruik maken van deze voorbeeldregel. In dat geval worden aan de locaties waar tot 1 september 1996 afvalstoffen zijn gestort, de functie 'voormalige stortplaats' toegedeeld. Met deze voorbeeldregel (artikel 5.2.x) wordt geregeld dat de gronden die in het omgevingsplan zijn toegedeeld aan de functie 'voormalige stortplaats' uitsluitend kunnen worden gebruikt voor de in de onderdelen genoemde activiteiten. De gemeente kan hier zelf een invulling aan geven. Met de opsomming kan bijvoorbeeld een golfbaan of andere sport- of recreatie-activiteiten worden toegestaan. Ook kan worden gedacht aan agrarisch gebruik of natuurgebied. De activiteiten zijn toegestaan op de gronden die zijn toegedeeld aan de functie 'voormalige stortplaats'. Het moet dan wel gaan om gronden die ter plaatse de aanduiding 'voormalige stortplaats' hebben gekregen op de plankaart.

Als in het omgevingsplan de regels over het beheer, gebruik en de herontwikkeling van voormalige stortplaatsen van afdeling 5.3 zijn opgenomen (zie voorbeeldregels hieronder) dan is het niet persé nodig om daarnaast artikel 5.2.x op te nemen. De activiteiten op en in een voormalige stortplaats worden dan namelijk geregeld met regels over die activiteiten. Door de koppeling aan het werkingsgebied (zie artikel 4.x) gelden die regels alleen op de locaties voormalige stortplaatsen.

Afdeling 5.3 Activiteiten op of in een voormalige stortplaats

Paragraaf 5.3.1 Beheren van een voormalige stortplaats

Artikel 5.3.1.1 (toepassingsbereik)

Deze paragraaf is van toepassing op het beheren van een 'locatie voormalige stortplaats' als bedoeld in artikel 4.x.

Artikel 5.3.1.2 (oogmerken)

De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op het beschermen van de gezondheid, de bodemkwaliteit en de grondwaterkwaliteit.

Artikel 5.3.1.3 (voorzieningen en maatregelen voormalige stortplaats)

Met het oog op het beschermen van de gezondheid, de bodemkwaliteit en de grondwaterkwaliteit worden op een 'locatie voormalige stortplaats' in ieder geval voorzieningen en maatregelen getroffen:

- a. voor het in stand houden, onderhouden, herstellen en verbeteren of vervangen van voorzieningen ter bescherming van de bodem en de grondwaterkwaliteit, met inbegrip van de afdeklaag;
- b. om de bereikbaarheid en bruikbaarheid van de nazorgvoorzieningen te garanderen;
- c. om peilbuizen in stand te houden, als peilbuizen zijn geïnstalleerd om verspreiding van verontreiniging via het grondwater te monitoren: en
- d. PM.

Als de gemeente besluit om voorzieningen en maatregelen te verlangen van de beheerder of gebruiker van de voormalige stortplaats, zal dat goed moeten worden gemotiveerd. Er zal onderbouwd moeten worden aangegeven waarom de desbetreffende voorzieningen en maatregelen nodig zijn. De betrokken partijen zullen bij de voorbereiding op de wijziging van het omgevingsplan moeten worden betrokken. Hun belangen zullen moeten worden meegewogen bij de besluitvorming. De afweging van alle betrokken belangen en de redelijkheid en billijkheid kunnen ertoe leiden dat er een overgangstermijn moet worden gesteld. De betrokkenen moet een redelijke termijn worden gegund om de voorzieningen en maatregelen te kunnen treffen. Daarbij zou zelfs nadeelcompensatie aan de orde kunnen zijn.

Artikel 5.3.1.4 (beheerplan)

1. Met het oog op het beschermen van de gezondheid, de bodemkwaliteit en de grondwaterkwaliteit wordt een beheerplan opgesteld, dat ten minste het volgende bevat:
 - a. pm
2. De activiteiten worden verricht volgens het beheerplan.

Een beheerplan zal voor de meeste voormalige stortplaatsen niet nodig zijn omdat ter plekke al voldoende beheersmaatregelen zijn getroffen en de situatie verder stabiel is. Voorstelbaar is dat voor bepaalde locaties het wel nodig is een beheerplan op te stellen, bijvoorbeeld waar sprake is van een specifiek gebruik van een voormalige stortplaats waardoor de risico's voor de mens toenemen en/of de instandhouding van een nazorgvoorziening zoals bv een afdeklaag onder druk komt te staan (denk bijvoorbeeld aan mountainbiken. Met het tweede lid wordt geregeld dat de activiteiten ook conform het beheerplan moeten worden verricht.

Paragraaf 5.3.2 Gebruiken van een voormalige stortplaats

Artikel 5.3.2.1 (toepassingsbereik)

Deze paragraaf is van toepassing op het gebruiken van een 'locatie voormalige stortplaats' als bedoeld in artikel 4.x voor:

- a. het organiseren van een evenement;
- b. PM.

Voor het organiseren van een evenement is meestal een vergunning verplicht op grond van de algemene plaatselijke verordening. Die vergunning betreft echter openbare orde en veiligheid en kent daarom een ander afwegingskader dan de regels in deze paragraaf (gezondheid deelnemers). Die vergunningplicht geldt naast de regels in deze paragraaf.

Artikel 5.3.2.2 (oogmerken)

De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog op het beschermen van de gezondheid van de deelnemers aan een evenement.

Artikel 5.3.2.3 (melding)

1. Het is verboden een evenement te organiseren als dat geheel of gedeeltelijk plaatsvindt op een 'locatie voormalige stortplaats' zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan te melden.
2. Een melding wordt ondertekend en bevat:
 - a. een beschrijving van de activiteit die het betreft;
 - b. de naam en adres van degene die de activiteit verricht; en
 - c. een rapport met een beoordeling van de risico's voor de deelnemers aan het evenement vanwege het gevaar van blootstelling aan het stortmateriaal, verricht volgens protocol (...);
 - d. een beschrijving van de voorzieningen en maatregelen die worden getroffen om:
 - 1°. de risico's, bedoeld onder c, zoveel mogelijk te beperken;
 - 2°. beschadiging te voorkomen aan de afdeklaag en de voorzieningen die zijn getroffen ter bescherming van de bodem- en grondwaterkwaliteit.
3. Ten minste vier weken voordat de activiteit op een andere manier wordt verricht dan overeenkomstig die gegevens, wordt een melding gedaan.

Omdat voormalige stortplaatsen vaak veel ruimte bieden, ontstaan ideeën om deze ruimte te benutten voor diverse vormen van gebruik. Te denken valt aan hardloophwedstrijden, pop-up evenementen, concerten en mountainbiken. Met dit artikel kunnen deze activiteiten worden gereguleerd door middel van een melding aan het college van burgemeester en wethouders. De gemeente kan naar aanleiding van de

melding een beschikking met maatwerkvoorschriften opleggen waaraan degene die de activiteit verricht moet voldoen. Gedacht kan worden aan specifieke maatregelen en voorzieningen ter bescherming van de gezondheid van de deelnemers aan het evenement.

In het tweede lid, onder c, wordt voor de beoordeling van de risico's verwezen naar een protocol. De gemeente zou zelf een protocol kunnen ontwikkelen en vaststellen of verwijzen naar een bestaand protocol dat van (overeenkomstige) toepassing wordt verklaard (op dit moment is er geen protocol beschikbaar).

Artikel 5.3.2.4 (graven of doorboren)

Met het oog op het beschermen van de gezondheid, de bodemkwaliteit en de grondwaterkwaliteit worden op een 'locatie voormalige stortplaats' geen activiteiten verricht waarbij de grond, de afdeklaag of het stortmateriaal op of in een 'locatie voormalige stortplaats' als bedoeld in artikel 4.x wordt afgegraven of doorboord.

Deze paragraaf gaat alleen over het gebruiken van de locatie van de voormalige stortplaats. Als het (ook) de bedoeling is dat grond, de afdeklaag of het stortmateriaal worden afgegraven of doorboord dan gelden daarvoor de regels van paragraaf 5.3.3. Daar zal dus een afzonderlijke melding voor moeten worden gedaan en er zal aan de regels van die paragraaf moeten worden voldaan. Dat geldt dus bijvoorbeeld ook voor de situatie dat voor een evenement gaten worden gegraven of palen of vlaggenmasten worden geplaatst in de bodem.

Paragraaf 5.3.3 Ontwikkelen een voormalige stortplaats

Artikel 5.3.3.1 (toepassingsbereik)

Deze paragraaf is van toepassing op activiteiten waarbij de grond, de afdeklaag of het stortmateriaal op of in een 'locatie voormalige stortplaats' als bedoeld in artikel 4.x wordt afgegraven of doorboord.

De activiteiten waaraan kan worden gedacht zijn het aanleggen van kabels en leidingen, het bouwen van een bouwwerk, het plaatsen van palen of vlaggenmasten etc. Het gemeenschappelijke van deze activiteiten is dat er in de bodem, de afdeklaag of het stortmateriaal wordt getreden.

Er kan sprake zijn van overlap met andere activiteiten die al elders in het omgevingsplan zijn geregeld. Te denken valt aan regels over het aanleggen van kabels en leidingen of het bouwen van een bouwwerk. De regels in deze paragraaf gelden dan als aanvulling op die andere regels.

Artikel 5.3.3.2 (oogmerken)

De regels in deze paragraaf zijn gesteld met het oog het beschermen van de gezondheid, de bodemkwaliteit en de grondwaterkwaliteit.

Artikel 5.3.3.3 (melding)

1. Het is verboden een activiteit als bedoeld in artikel 5.3.3.1 te verrichten zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan te melden.
2. Een melding wordt ondertekend en bevat:
 - a. een beschrijving van de activiteit die het betreft;
 - b. de naam en adres van degene die de activiteit verricht;
 - c. een rapport met een beoordeling van de risico's voor de gezondheid, de bodemkwaliteit en de grondwaterkwaliteit, verricht volgens protocol (...);
 - d. een beschrijving van de voorzieningen en maatregelen die worden getroffen om:
 - 1°. de risico's, bedoeld onder c, zoveel mogelijk te beperken;
 - 2°. beschadiging te voorkomen aan de afdeklaag en de voorzieningen die zijn getroffen ter bescherming van de bodem- en grondwaterkwaliteit;
 - 3°. de bereikbaarheid van de nazorgvoorzieningen te garanderen;
 - 4°. te voorkomen dat de uitvoering van nazorgmaatregelen wordt belemmerd;
 - 5°. verontreiniging van de bodem en het grondwater te voorkomen; en
 - 6°. het vrijkomen en ophopen van stortgas tegen te gaan.
3. Ten minste vier weken voordat de activiteit op een andere manier wordt verricht dan overeenkomstig die gegevens, wordt een melding gedaan.

In plaats van een meldingsverplichting zou de gemeente ook kunnen kiezen voor een vergunningplicht. In dat geval dient er een voorafgaande toetsing plaats te vinden en moet de gemeente met de vergunning expliciet toestemming verlenen om de activiteit te verrichten. Voor een vergunningplicht zou kunnen worden gekozen als voorafgaande toetsing niet kan worden gemist, bijvoorbeeld vanwege de risico's.

In het tweede lid, onder c, wordt voor de beoordeling van de risico's verwezen naar een protocol. De gemeente zou zelf een protocol kunnen ontwikkelen en vaststellen of verwijzen naar een bestaand protocol dat van (overeenkomstige) toepassing wordt verklaard.

Artikel 5.3.3.4 (ontwikkelingsplan)

1. Met het oog op het beschermen van de gezondheid, de bodemkwaliteit en de grondwaterkwaliteit wordt een ontwikkelingsplan opgesteld, dat ten een beschrijving minste bevat van:
 - a. het voorgenomen gebruik van de voormalige stortplaats;
 - b. de huidige situatie van de locatie, de bodem en het grondwater;
 - c. de additionele voorzieningen die worden getroffen om het voorgenomen gebruik mogelijk te maken;

Bodembeheer van de Toekomst

Bouwstenen voor het omgevingsplan

- d. het verzet van grond en stortmateriaal dat plaats gaat vinden en de behandeling van vrijkomende grond- en afvalstromen;
 - e. het tijdpad voor de uitvoering van het ontwikkelingsplan; en
 - f. de nazorg, het beheer van de getroffen voorzieningen en maatregelen en de monitoring.
2. Het ontwikkelingsplan wordt verstrekt aan het college van burgemeester en wethouders.
3. De activiteiten worden verricht volgens het ontwikkelingsplan.

Daar waar voormalige stortplaatsen zich in een dynamische omgeving bevinden, is het vaak een kwestie van tijd totdat een initiatiefnemer of de gemeente plannen wil gaan ontwikkelen voor ontwikkeling van die locatie. In een dergelijke situatie gaat het gebied op de schop voor een volledige nieuwe functie en er kunnen wellicht ook bouwactiviteiten worden verwacht. Als eerste stap naar deze ontwikkeling van de voormalige stortplaats kan de gemeente in het omgevingsplan de verplichting opnemen tot het opstellen van een ontwikkelingsplan. Dit artikel geeft hieraan invulling.

Met het derde lid wordt verzekerd dat de activiteiten moeten worden verricht volgens het ontwikkelingsplan.

Een alternatieve invulling zou kunnen zijn om het ontwikkelingsplan onderdeel uit te laten maken van de melding voor een activiteit) (artikel 5.3.3.3). In dat geval moet het ontwikkelingsplan bij de melding worden verstrekt en is het dus verboden om de activiteit te verrichten zonder voorafgaande melding waarbij het ontwikkelingsplan is gevoegd.

Als de gemeente in plaats van de verplichte voorafgaande melding heeft gekozen voor een vergunningplicht, zou het ontwikkelingsplan als aanvraagvereiste kunnen worden opgenomen in het omgevingsplan. In dat geval moet dat plan bij de vergunningaanvraag worden verstrekt.

Als het gaat om het bouwen van een bouwwerk of het aanleggen van een kabel of leiding zal veelal voor die activiteiten een omgevingsvergunning verplicht zijn. In dat geval is ook het afwegingskader van die vergunning van belang. Als de beoogde ontwikkeling in strijd is met de functie die is toegedeeld aan de locatie, zal een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit zijn vereist. Een andere mogelijkheid is een aanpassing van het omgevingsplan.

Voor het bouwen op en graven in een voormalige stortplaats wordt tot slot verwezen naar de voorbeeldregels opgenomen in module IV (bouwen op verontreinigde grond) en module V (graven in de bodem) van de Staalkaart aanvullingsbesluit bodem in het omgevingsplan. De voorbeeldregels van module V zouden ook voor dit onderwerp kunnen worden gebruikt, bijvoorbeeld door die regels van overeenkomstige toepassing te verklaren of door ze, in gewijzigde vorm, op te nemen in de regels over voormalige stortplaatsen.

BIJLAGEN BIJ HET OMGEVINGSPLAN

BIJLAGE I BIJ ARTIKEL 1.1, TWEEDE LID, VAN DIT OMGEVINGSPLAN, BEGRIPSBEPALINGEN

Voor de toepassing van dit omgevingsplan wordt verstaan onder:

Voormalige stortplaats: stortplaats waar voor 1 september 1996 het storten van afval is beëindigd.

BIJLAGE II BIJ HOOFDSTUK 4 VAN DIT OMGEVINGSPLAN (VERWIJZING NAAR BESTANDEN VOOR WERKINGSGEBIEDEN)

Artikel	LEGENDA:	Noemer
		Indicatief/exact
		GIO-id
4.x		Geometrische begrenzing 'locaties voormalige stortplaatsen'.
		Exact
		pm